

Kaitseministeerium
info@kaitseministeerium.ee

Teie 05.04.2024 nr 5-1/24/2, KAM/24-
0347/-1K

Meie 07.05.2024 nr 2-3/960

**Relvaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt
teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu
kooskõlastamine märkustega**

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *MKM*) kooskõlastab relvaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) järgmiste märkustega arvestamise korral.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse relvaseadust (edaspidi ka RelvS).

1. Eelnõuga muudetakse RelvS § 83⁵ ja 83²³ lg-t 2. Tulevikus võimaldatakse ettevõtjas olulise osaluse omandada, seda omada ja suurendada ning ettevõtja üle kontrolli saavutada, seda omada ja suurendada igaüks, kelle suhtes ei ole tuvastatud relvaseaduse § 40 lõike 1 punktides 5–8 ja lõikes 11 sätestatud asjaolusid ning kes on Euroopa Liidu või NATO liikmesriigi kodanik või muu sellise välisriigi kodanik, mille suhtes Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu või Euroopa Liidu Nõukogu ei ole kehtestanud relvadega seotud sanktsioone, embargot või nendega sarnaseid meetmeid.

Seletuskirjast ei selgu, kuidas käsitletakse topelt- või mitme kodakondsusega isikuid (nt Vene-Israael, USA-Vene topeltkodakondsus vms). Veidi üle poole Euroopa Liidu liikmesriikidest lubab mitut kodakondsust, kuid valdavalt väga piiratud juhtudel. Peale Eesti on ka Austria, Taani, Saksamaa, Läti, Leedu, Luksemburg, Sloveenia ja Hispaania seadnud naturalisatsiooni tingimuseks varasemast kodakondsusest loobumise. Võib tekkida olukord, kus julgeolekule ohtu kujutav kolmanda riigi kodanik pääseb loamenetlusest tänu Euroopa Liidu või NATO liikmesriigi mitme kodakondsuse omamisele. Samuti võimaldaks see teatud riikidel kasutada ära mitme kodakondsusega isikuid oma eesmärkide saavutamiseks. Osade kolmandate riikide eesmärgid võivad kujutada ohtu Eesti julgeolekule. Lisaks lojaalsuskonfliktile on antud kodanikel põhiseaduslikud kohustused oma riigi ees ning osad erineva väärtusruumiga kolmandad riigid nõuavad oma kodanike kohustuste täitmist erinevatel viisidel.

Toetame muudatust, mille eesmärk on laiendada isikute ringi, kes saaksid ettevõtjas olulise osaluse omandada, seda omada ja suurendada ning ettevõtja üle kontrolli saavutada. ***Küll aga palume seletuskirjas täpsemalt selgitada, kuidas käsitletakse kõnesoleva muudatuse valguses topeltkodakondsusega isikuid.***

Eelnõu käsitleb sõjarelva, laskemoona ja lahingumooni nõudeid ja lisatav sanktsioonide

kitsendus seotakse üksnes relvade sanktsioonidega. Kui isiku sanktsioon on seotud laskemoona käitlemisega, võib tekkida küsimus, kas kõnesolev säte kohaldub või mitte, sest RelvS-s on eraldi defineeritud ka laskemoon. Lisaks on sanktsioonid survemeetmed, mis on ajutise iseloomuga. Nt EL Nõukogu võib kehtestada sanktsioone omal algatusel. Sellist liiki sanktsioonide ettepanekuid võivad teha liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrged esindajad või ELi liikmesriigid. Üldjuhul kehtivad sanktsioonid 12 kuud. Kuidas lahendatakse edaspidi olukord, kus Eesti kaitsetööstusettevõtjas on võimaldatud kontrolli omada mitte-NATO või -ELi liikmesriigi kodanikul (st välisriigi kodanikul) ning teatava aja möödudes kehtestatakse antud riigi suhtes ÜRO Julgeolekunõukogu või EL Nõukogu poolt relvadega seotud sanktsioonid.

Palume § 83⁵ sätte sõnastus muuta või täiendada seletuskirja, et kõnesolev säte oleks kõigile üheselt arusaadav ja tagatud oleks õigusselgus.

Juhime tähelepanu, et kehtiva RelvS § 67 lg 1 p 1² kohaselt antakse ettevõtjale tegevusluba, kui tema aktsionär või osanik, nõukogu või juhatuse liige või juriidilise isiku juhtimise üle valitsevat mõju omav muu isik on Euroopa Liidu või NATO liikmesriigi kodanik. Samas käesoleva eelnõuga leevendatakse sätteid sõjarelvade, selle laskemoona ja lahingumoonade käitlemisega tegelevas ettevõtjas olulise osaluse omandamiseks, st laiendatakse ka NATOsse või ELi liikmesriiki mitte kuuluvatele kodanikele, mille suhtes ÜRO Julgeolekunõukogu või EL Nõukogu ei ole kehtestanud relvadega seotud sanktsioone, embargot või nendega sarnaseid meetmeid.

Tulenevalt eeltoodust palume muuta ja sõnastada kehtiv RelvS § 67 lg 1 p 1² selliselt, et ettevõtjas osaluse omandamisel ei eristataks, kas ettevõtja tegutseb tsiviil- või militaarvaldkonnas, ning ettevõtjaid koheldakse samadel alustel ja tagatud oleks õiglane konkurents.

2. Eelnõuga muudetakse RelvS § 83²⁵ lg-t 4, mille kohaselt riigikaitse korraldamise valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega sõjarelvade, sõjalise otstarbega laskemoona ja lahingumoonade käitlemisega seotud tegevusaladel tegutsemiseks kvalifikatsiooninõuded ning pädevustunnistuse andmise korra. Eelnõu ja seletuskirja vahel on vastuolu. Eelnõus on toodud, et riigikaitse korraldamise valdkonna eest vastutav minister kehtestab vastava määruse, kuid seletuskirjas on toodud, et minister võib kehtestada. Kehtiva RelvS § 83²⁵ õiguse kohaselt võib minister kehtestada sõjarelvade, sõjalise otstarbega laskemoona ja lahingumoonade käitlemisega seotud tegevusaladel tegutsemiseks soovituslikud kvalifikatsiooninõuded. Uute kvalifikatsiooninõuete ja pädevustunnistuse andmise korra kehtestamisel tuleks ühtlasi ette näha piisav üleminekuaeg.

Nõustume seletuskirjas tooduga, et üksnes lõhkematerjaliseaduse (edaspidi ka LMS) kohase pädevustunnistuse olemasolu ei tõenda, et isik on pädev vastutama sõjarelvade, sõjalise otstarbega laskemoona ja lahingumoonade käitlemise eest. Samas ei olnud eelnõuga kooskõlastamiseks kaasas määruse kavandit, millega plaanitakse kehtestada kvalifikatsiooninõuded sõjarelvade, sõjalise otstarbega laskemoona ja lahingumoonade käitlemisega seotud tegevusaladel tegutsemiseks ning pädevustunnistuse andmise kord. Ka seletuskirjast ei selgu, kuidas pädevustunnistuse andmise protsess tulevikus olema hakkab. Milline asutus hakkab väljastama pädevustunnistusi, kes viib läbi vastavaid koolitusi, mis sisaldaksid infot sõjarelvade, sõjalise otstarbega laskemoona ja lahingumoonade käitlemise kohta, kui suur saab olema riigilõiv pädevustunnistuse taotlemisel jne. Riigilõivumäära kehtestamisel tuleb muuta ka riigilõivuseadust. Või kui pädevustunnistusi ei väljasta riigiasutus ja kompetentsete isikute olemasolu tagatakse läbi koolituste, mida pakub erasektor, peaks see eelnõust selguma ning minister ei peaks kehtestama pädevustunnistuse andmise korda, vaid saaks piirduda kvalifikatsiooninõuete kehtestamisega.

Teeme ettepaneku, et enne käesoleva eelnõu teisele kooskõlastusringile edastamist koostatakse määruse kavand kvalifikatsiooninõuetele sõjarelvade, sõjalise otstarbega laskemoona ja lahingumoonade käitlemisega seotud tegevusaladel tegutsemiseks ning vajadusel ka

pädevustunnistuse andmise kord. MKM on nõus määruse kavandi koostamisel igakülgset kaasa aitama ja panustama.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse lõhkematerjaliseadust.

3. Eelnõuga muudetakse LMS § 12 lg 2 p 6, mille kohaselt LMS kohast tegevusluba ei pea lõhkematerjali käitlemisel olema, kui isikule on antud relvaseaduse kohane tegevusluba sõjarelva, laskemoona, lahingumoonna või nende olulise osa käitlemiseks. Välja pakutud sõnastuse kohaselt laiendatakse oluliselt LMS tegevusloa kohaldamisala välistust. Kehtiva õiguse kohaselt ei pea LMS-kohast tegevusluba olema RelvS-kohast tegevusluba omaval isikul RelvS-s ja selle alusel kehtestatud õigusaktis lubatud koguses ja tingimustel laskemoona ning püssirohu *hoidmisel, võõrandamisel ja kasutamisel*. Sätte eesmärk on olnud LMS tegevusloa taotlemisest relvaloa omanikud ja laskemoona müüjad välja arvata. Eelnõus toodud muudatusettepaneku kohaselt laiendatakse aga tegevusloa vabastust kogu RelvS käitlemisele. Relvaseaduse § 1¹ lg 2 kohaselt on relva ja laskemoona käitlemine RelvS tähenduses relvade ja laskemoona valmistamine, müük, soetamine, omamine, valdamine, hoidmine, hooldamine, kandmine, edasitoimetamine, vedu, sissevedu, väljavedu, võõrandamine, pärimine, leidmine ja hävitamine ning relvade parandamine, ümbertegemine, laskekõlbmatuks muutmine, lammutamine ja laenutamine.

Kui soovitakse LMS-kohase tegevusloa vabastust, et ettevõtja ei peaks taotlema nii LMS kui ka RelvS kohast tegevusluba, ***teeme ettepaneku sõnastada LMS-i § 12 lg 2 p 6 järgmiselt:*** „6) lõhkematerjali käitlemisel, kui isikule on antud relvaseaduse kohane tegevusluba laskemoona, lahingumoonna või nende olulise osa käitlemiseks ning loa menetluses on hõlmatud käesoleva seaduse tegevusloa ja käitamisloa kontrolliesemes olevad nõuded.“.

4. Eelnõuga täiendatakse LMS § 25 lg 2 p-ga 8, mille kohaselt LMS-kohast käitamisluba ei pea olema, kui käitlemiskohal, kus käideldakse sõjarelva, laskemoona, lahingumoonna või nende olulist osa, on olemas relvaseaduse kohane käitlemiskoha käitamisluba. LMS käitlemiskoha käitamisloa vabastus peaks piirduma üksnes RelvS käitlemiskoha käitamisloaga ulatuses, mis käsitleb lõhkeainet sisaldava laskemoona või lahingumoonna tootmist või hoiustamist ning mitte hõlmama sõjarelvi. ***Teeme ettepaneku täiendada LMS-i § 25 lg 2 p-ga 8 järgmises sõnastuses:*** „8) sõjarelva, laskemoona ja lahingumoonna või nende olulise osa käitlemiskohal, millel on relvaseaduse kohane käitlemiskoha käitamisluba ning hõlmatud on käesoleva seaduse kohase käitamisloa kontrolliesemes olevad nõuded.“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Riisalo

majandus- ja infotehnoloogiaminister

Teadmiseks: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Merike Ring

Merike.Ring@mkm.ee

Koidu Talli

Koidu.Talli@mkm.ee